

Palvelurakenteiden
aiheuttama
trauma ja uupumus

Kristiina Kantola 23.3.2021

- Kristiina Kantola
- Sote-/yhteiskuntarakenteiden tutkija
- Neurokirjon edunvalvonta
- Tutkimus & kehittäminen
- Ammattilaisten kouluttaminen
- Äiti

Johtavan viranhaltijan suusta kuultua:
”Lastensuojelu ja vammaispalvelu ovat meillä
aivan erillisiä palveluja, ei voida olettaa että
me viranhaltijat voisimme tietää ja selvittää
mitä palveluja mistäkin sektorista asiakkaalle
järjestetään. Kyllä se on **asiakkaan** ihan
omalla vastuulla.”

Projektipäällikkö ...vai äiti?

- Suunnittelupalavereja. Yhteistyöneuvotteluja. Aikatauluttamista. Arviointiraportteja. Muistioita, verkostoneuvotteluja. Toimintakykyarvioita. Asiantuntijatapaamisia ja viranomaistapaamisia. Asiantuntijalausuntoja. Neuvotteluja lääkäreiden kanssa. Lakimiehen kanssa. Lääkäriinlausuntoja. Lakipykäliden tavaamista, vastineiden, muistutusten ja lausuntojen kirjoittamista. Hakemuksia, valituksia, kanteluita. Kymmeniä puheluita. Satoja sähköposteja.

tuska

”Missään vaiheessa sosiaalityöntekijöitä ei ole kiinnostanut se, miten nuori hyötyy tuotetusta palvelusta, sen sijaan viranhaltijat ovat keränneet todisteita tuen riittämättömyydestä, jotta nuori voitaisiin sijoittaa kodin ulkopuolelle.”

Lapsi 9 v.

- Oirehdinta vaikeutui ekaluokkalaisena, tutkimuksiin pääsy viivästyi ja kesti 3 vuotta. Tutkimuksia odottaessa perhe sai perheterapeutin, joka kävi muutaman kuukauden ajan 1-2 krt/vko. Seuraus: kiireellinen sijoitus laitokseen, jossa muut teini-ikäisiä. Perhe luotti sos.tt:hen eikä sijoituksen uhka käynyt mielessäkään. Sijoitus purettiin 2 vkon jälkeen perusteettomana. Hallinto-oikeus totesi, että sijoitus oli perusteeton.
-

Lapsi 16 v.

- ”Perheemme mielivaltainen kohtelu kyllä nostatti tunteet pintaan. Pointti säännöistä ja sopimuksista, joita sosiaalitoimen ei tarvitse itse noudattaa. Ja kun ei oltu tyytyväisiä ja puututtiin epäkohtiin, niin vastavetona meitä vähäteltiin, syyllistettiin, mustamaalattiin jne. Yritettiin jopa pelotella, ettei tehtäisi kantelua jne. Lapsi sijoituksessa 6 kk.”

”Lapsi oli 6kk sijoitettuna ja täysin oman onnensa nojassa. Eristäytyi vielä enemmän. Itse sitten kotoa käsin hoidin lapseni asioita. Kovasti yritettiin vielä suostutella meitä jatkamaan sijoitusta huostaanotolla. Lapsi sanoi viimeiseen palaveriin mennessä, että jos sossut ei jätä häntä rauhaan ja vielä uhkailee, niin tappaa itsensä. Nyt ei suostu enää mihinkään terapiaan ym. sijoituksen pelossa. Mitään luottamusta meillä ei enää xxx kunnan sosiaalipuoleen ole.”

Nuori 18 v.

- Toimintakyky putosi 11-15 –vuotiaana kouluikäikämmättömäksi. Tutkimukseen pääsy kesti neljä vuotta, sai diagnoosin vasta 15 v. Kun parissa vuodessa ei ”tullut tuloksia” niin nuori kirjattiin viime vuonna eläkkeelle. AVI huomauttanut erikoissairaanhoidon hoidon laiminlyömisestä, EOA kuntaa tuen laiminlyönneistä. Nyt seitsemäs vuosi eristäytyneenä, nuorella ei mitään tukea, oma perhe kannattelee.
-

trauma

- 14-vuotias teini. Sijoitettu kotoa 400 km päähän. Ei riittävää tukea kotiin tai kouluun.
- 18-vuotias nuori. Kirjattu eläkkeelle. Odotti hoitoon pääsyä 5 vuotta.
- Aikuinen diagnosoimaton äiti. Lapset otettiin huostaan. Ei saanut vanhemmuuden tukea.
- 10-vuotias lapsi. Kiireellinen sijoitus ilman syytä. Hallinto-oikeus totesi päätöksen laittomaksi.
- Nuori aikuinen nainen. Asunut laitoksessa 10 vuotta. Ei saanut teininä tukea.
- 14-vuotias teini. Aistisäätelyn haasteiden vuoksi huostaanotettu. Vanhemmuus kyseenalaistettu.
- 16-vuotias nuori. Laitoksessa. Taistelu tuesta kesti liian kauan. Vanhemman voimat loppuivat.
- 17-vuotias nuori. Suljetulla osastolla. Yläkoulun ajan toistuvasti vailla tukea. Heittopussi.
- 18-vuotias nuori. Koulussa. Tuki saatiin vasta hallinto-oikeuden päätöksellä. 5 vuoden taistelu.

taistelu

A photograph of a white wind turbine standing on a grassy hill at night. The sky is dark and filled with stars, with the Milky Way galaxy clearly visible as a bright, hazy band of light stretching across the sky. The turbine's three blades are visible, extending from the central hub.

- Perheisiin kohdistetaan toimenpiteitä, joista ei ole apua.
- Kiinnitetään liikaa huomiota historiaan.
- Ei ymmärretä, mistä on kysymys.
- Seurauksena tehdään raskaita ylilyöntejä.
- Syyllistetään vanhempia.
- Perhetyötä ja perheterapeutteja käytetään lähinnä tiedonongintaan, jotta saadaan perusteita sijoittamiselle kodin ulkopuolelle.
- Perheet taistelevat vuosikausia.
- Hoitoon ei pääse. Tukea ei saa. Ratkaisuna sijoitus.
- **Pahinta on vanhemman yli käveleminen.**

uupumus

Kun lapsi toistuvasti jää palvelurakenteessa vaille tukea, tai tuki kohdistetaan aivan väärin asioihin, seurauksena on pitkä polku väärin valittuja suuntia, yhteiskunnasta syrjäytetty nuori , työkyvytön vanhempi ja traumatisoitunut perhe.

Työelämästä kadonneet resurssit?

Millaisia ratkaisuja perheet tekevät selvittääkseen?

- Opintovapaita, virkavapaita ja pitkiä sairauslomia.
- Kuntoutustukia, työttömyystukia.
- Joku onnekas voi saada omaishoidontuen.
- Jollain on riittävän hyvätuloinen ja ennen kaikkea hyvätahtoinen puoliso, joka on valmis elättämään koko perheen.

Koulutettuja ihmisiä poissa työelämästä vuosikausia.

Sosiaalityön tulostavoitteellisuus ja
perhetyön vaikuttavuuden vaade
yhdistettynä ymmärtämättömyyteen
johtaa raskaisiin ylilyönteihin.

**Näillä lapsilla ei ole oikeusturvaa. Ei edes
vaikka vanhemmat osaisivat sitä vaatia.**

Palvelurakenteet

Avohuolto

Avohuollon palveluja mm.

- perhetyö
- ammatillinen tukihenkilö
- nepsyohjaus
- kustannukset muutamia satoja eur/kk

Palvelurakennekuilu
- Ei mitään palveluja

Sijoitus

Kiireelliset sijoitukset,
pitkäaikaissijoitukset /
huostaanotot

Kustannukset →

12 000 eur/kk

TRAUMA

Palvelurakennetrauma?

Palvelurakenteiden muutos edellyttää paradigman muutosta

Kiitos!
Kristiina Kantola
[@autismiyhdistys.fi](mailto:kristiina.kantola@autismiyhdistys.fi)
+358407367699